

Брюксел, 17.3.2021 г.
COM(2021) 133 final

2018/0224 (COD)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

съгласно член 294, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз

относно

позицията на Съвета относно приемането на Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите

(текст от значение за ЕИП)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

съгласно член 294, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз

относно

позицията на Съвета относно приемането на Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите

(текст от значение за ЕИП)

1. КОНТЕКСТ

Дата на предаване на предложението на Европейския парламент и на Съвета (документ COM(2018) 435 final — 2018/0224 COD)	7 юни 2018 г.
Дата на съгласието на Съвета относно частичен общ подход	30 ноември 2018 г.
Дата на тристранната среща (общо разбиране)	19 март 2019 г.
Дата, на която частичното временно компромисно споразумение (общо разбиране) е одобрено от Комитета на постоянните представители	27 март 2019 г.
Дата на позицията на Европейския парламент на първо четене (включваща общото разбиране):	17 април 2019 г.
Дата на тристранната среща (споразумение за окончателния текст)	10— 11 декември 2020 г.
Дата, на която Комисията по промишленост, изследвания и енергетика е гласувала за одобряване на компромисното споразумение	17 декември 2020 г.
Дата на политическото споразумение в Комитета на постоянните представители	18 декември 2020 г.
Дата на приемане на позицията на Съвета на първо четене	16 март 2021 г.

2. ЦЕЛ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА

Програмата „Хоризонт Европа“ е в съответствие с приоритетите на Комисията, определени в нейната Програма за работни места, растеж, справедливост и

демократична промяна, както и с приоритетите на глобалната политика (целите за устойчиво развитие).

С помощта на програмата ще се укрепят научните и технологичните основи на Съюза в подкрепа на справянето с текущите и бъдещите глобални предизвикателства и ще се допринесе за екологичния и цифровия преход, както и за възстановяването от пандемията от COVID-19, като в същото време се преследва постигането на целите за устойчиво развитие (ЦУР). Заедно с това с програмата ще се даде импулс на конкурентоспособността на Съюза и на неговия промишлен сектор. „Хоризонт Европа“ ще спомогне за осъществяването на стратегическите приоритети на Съюза, както и за разработването и прилагането на неговите политики. „Хоризонт Европа“ ще допринесе за превръщането на отличните научни резултати в иновации с реално благотворно въздействие върху европейската икономика и качеството на живот на гражданите, както и за създаването на нови пазари с по-квалифицирани работни места.

3. КОМЕНТАРИ ОТНОСНО ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА

Позицията на Съвета напълно отразява съгласието, постигнато по време на тристранните срещи. Най-важните промени, въведени в сравнение с предложението на Комисията, включват:

- *Структура на програмата.* Разделяне на предложения клъстер „Приобщаващо и сигурно общество“ на „Култура, творчество и приобщаващо общество“ и „Гражданска сигурност за обществото“. Включване на изрази „космическо пространство“ в клъстера „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“ и промяна на заглавието на клъстера „Храни, биоикономика, природни ресурси, селско стопанство и околна среда“. Освен това промяна на имената на трите стълба: „Високи постижения в научната област“, „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“ и „Новаторска Европа“. С промяната на правното основание на решението за конкретната програма, приложението за Европейския институт за иновации и технологии (EIT) беше преместено от решението за конкретна програма в регламента за рамковата програма.
- *Разширяване на участието и разпространяване на високите постижения.* Съображение, свързано с бюджета на направлението за разширяване на участието и разпространяване на върховите постижения, в което се посочва, че той следва да бъде най-малко 3,3 % от общия бюджет по програмата. Освен това включване в отделен член на ново определение за държавите, където да се разшири участието, както и списък на държавите членки.
- *Европейски съвет по иновациите.* Разширяване на мандата в съответния член и съответното съображение относно подпомагането на МСП, включително новосъздадени предприятия, само с безвъзмездни средства по линия на инструмента „Ускорител“ на ЕСИ. Във връзка с ЕСИ Комисията публикува декларация относно изпълнението на бюджета за инструмента „Ускорител“ на ЕСИ.
- *Мисии и партньорства.* Включване на списък от 5 области за възможни мисии и 8 области за институционализирани партньорства в приложение към

рамковата програма и на „междинна оценка“. Освен това добавяне на таван на бюджета за мисии и партньорства.

- *Възнаграждение.* Съображение, с което се признава съществуването на разлика във възнаграждението в Европа и се насърчават държавите членки да предприемат мерки за гарантиране на привлекателни заплати за научните изследователи.
- *Привеждане в съответствие на програмата „Хоризонт Европа“ с продължителността на многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г.* Разпоредба за привеждане в съответствие на програмата с продължителността на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.
- *Биологично разнообразие.* Съображение, в което се посочват конкретни цели за биологичното разнообразие.
- *Клауза за прилагане с обратна сила.* За да се осигури приемственост в изпълнението на програмата, регламентът следва да се прилага с обратна сила, от началото на финансовата 2021 г., и да влезе в сила по спешност. В надлежно обоснованите случаи, конкретно посочени в решението за финансиране, дейностите, за които е предвидено подпомагане съгласно регламента, и съответните разходи за тях могат да се считат за допустими от 1 януари 2021 г., дори ако са били изпълнени и направени преди подаването на заявлението за безвъзмездни средства.
- *Включване на разпоредба относно академичната свобода.* Съображение относно академичната свобода и връзките с програмата.
- *Бюджет.* Изменение на члена, свързан с бюджета. „Разпоредби относно изваждането“ (съображение и член) за използването на средства по Инструмента на Европейския съюз за възстановяване в контекста на програмата. Нов параграф относно сумата от глоби, която се разпределя по програмата. Предложеният общ финансов пакет е в размер на 95,5 милиарда евро. Сумата включва приходи от глоби, средства по Инструмента на Европейския съюз за възстановяване и връщане на средства в резултат на отмяна на поети задължения. Индикативното разпределение на освободени средства в бюджета на програмата не е включено в текста на регламента, а в съвместно политическо изявление между съзаконодателите и Комисията.
- *Включване на зачитането на правата на човека.* Добавяне на зачитането на правата на човека в члена, съдържащ набора от критерии за трети държави и територии от категория г), които трябва да бъдат изпълнени, за да бъдат допустими за асоцииране. Приета е декларация на Комисията относно правата на човека. В декларацията се припомня, че Комисията изцяло се придържа към зачитането на правата на човека в съответствие с член 21 от Договора за функционирането на Европейския съюз; въпреки това Комисията изразява съжаление относно включването на „зачитане на правата на човека“ в набора от критерии, които третите държави трябва да изпълняват, за да бъдат допустими за асоцииране по програмата.

- *Включване на анализ на ползите за Съюза в обхвата на асоциирането.* Добавяне на анализ на ползите за Съюза в члена относно обхвата на асоциирането.
- *Разпределяне на финансовите вноски от асоциираните държави.* Параграф в член, с който се посочва, че при разпределянето на финансовите вноски в частите от програмата трябва да се взема предвид нивото на участие на субектите от асоциираните държави в гореспоменатите части.
- *Информация относно финансовите вноски към асоциираните държави.* Съображение, с което се предвижда предоставянето на редовна информация от Комисията на Парламента и Съвета относно размера на финансовите вноски на Съюза, предоставени на субекти, установени в асоциирани и неасоциирани трети държави.
- *Ограничаване на участието или изключване на юридически лица с цел защита на стратегическите активи, интересите, автономията или сигурността на ЕС.* Беше включена разпоредба, в която се предвиждат допълнителни мерки за ограничаване на участието на субекти, контролирани от трети държави или техни субекти, в определени чувствителни дейности с цел защита на стратегическите интереси на Съюза и неговите държави членки.
- *Обединяване на разпоредбите, свързани с полезните взаимодействия.* Обединяване на всички разпоредби, свързани с полезните взаимодействия с други програми на ЕС в един член.
- *Полезни взаимодействия с други програми на ЕС.* Добавяне в отделно приложение на четири нови програми, с които е възможно постигането на полезни взаимодействия с „Хоризонт Европа“, по-специално „Творческа Европа“, Механизма за справедлив преход, Механизма за възстановяване и устойчивост и „EU4Health“.
- *Хоризонтално привеждане в съответствие на разпоредбите, свързани с обратното прехвърляне на неизползвани средства от ресурси под споделено управление към „Хоризонт Европа“.* Параграф в член, свързан с обратното прехвърляне на неизползвани средства, прехвърлени от ресурси под споделеното управление към „Хоризонт Европа“, в отражение на Регламента за общоприложимите разпоредби.
- Хоризонтална разпоредба, приложима за всички секторни програми за периода 2021—2027 г., по-специално:
 - *Климат.* Актуализиране до 30 % на общата цел за свързаните с климата разходи за цялата МФР (първоначално 25 %).
 - *Принципи на правовата държава.* Позоваване на защитата на бюджета на Съюза в случай на незначително нарушение на принципите на правовата държава в дадена държава членка.
 - *Защита на финансовите интереси на Съюза:* Член, в който се посочва общият режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза.
- Други декларации, издадени от Комисията в контекста на „Хоризонт Европа“, са свързани с:

- *Научните изследвания в областта на отбраната.* Посочване на обстоятелството, че дейностите по „Хоризонт Европа“, които са свързани с научни изследвания в областта на отбраната, съвпадат с научноизследователските дейности по Европейския фонд за отбрана.
- *Участие на Европейския парламент в прилагането на „Хоризонт Европа“.* Ангажимент за обмен на мнения с отговорните комисии на Европейския парламент относно списъка на партньорствата, списъка на мисиите, както и резултатите от стратегическата програма и работните програми.
- *Клауза за липса на становище.* Пояснение относно възможността Комисията да дава становище в процедура на комитет относно актове за изпълнение в случай на липса на становище от програмния комитет (давано в контекста на конкретната програма).
- *Етика, по-специално във връзка с човешки ембрионални стволови клетки:* спецификации, свързани с научноизследователски дейности по „Хоризонт Европа“, за привеждане в съответствие на програмата с етичната рамка при финансиране от ЕС на научни изследвания, свързани с човешки ембрионални стволови клетки, както е в „Хоризонт 2020“.
- *Асоцииране на трети държави към програми на Съюза:* Тази декларация, която изпълнява ролята на „насрещно изявление“ спрямо декларация на Съвета относно сътрудничеството между Съвета и Комисията по време на договарянето на споразумения за асоцииране на трети държави към програми на Съюза, ще се издаде след изготвянето на такава декларация от Съвета.

С постигнатото споразумение се запазват целите на първоначалното предложение на Комисията и се поддържа равнището на амбиция по отношение на минималните изисквания, но в същото време се дава възможност за определена степен на гъвкавост при прилагането на новите правила.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията подкрепя резултатите от междуинституционалните преговори и следователно приема позицията на Съвета.